

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎN C H E I E R E

cu privire la inadmisibilitatea recursurilor declarate de către avocatul Vitalie Ciuchitu în numele lui Veaceslav Bîscal și de către Galina Bîscal,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Veaceslav Bîscal și Galina Bîscal împotriva Primăriei orașului Durlești și Consiliului orașului Durlești, persoane terțe Grigore Beșelea, Maria Merla, Leonid Tanas și Alina Tanas cu privire la anularea actului administrativ,

împotriva deciziei din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 3ra-730/23
PIGD 2-19102197-01-3ra-05072023)*

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023. Temeiurile recursurilor depuse nu se încadrează în prevederile art.246 din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023).

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, jud. V. Sîrbu
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru

02 aprilie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursurile declarate de către avocatul Vitalie Ciuchitu în numele lui Veaceslav Bîscal și de către Galina Bîscal,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Malanciuc

Diana Stănilă, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. În data de 10 septembrie 2018, Veaceslav Bîscal și Galina Bîscal au depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei orașului Durlești și Consiliului orașului Durlești, persoane terțe Grigore Beșelea, Maria Merla, Leonid Tanas și Alina Tanas cu privire la anularea actului administrativ.

2. În motivarea acțiunii au indicat că prin decizia nr. 2.12.2 din 10 februarie 2012, Consiliul orașului Durlești a decis formarea bunului imobil cu suprafața de 0,07 ha în or. Durlești, str. xxxxx din terenul cu numărul cadastral xxxxx, cu suprafața de 0,1451 ha, amplasat în or. Durlești, str. xxxxx. De asemenea, prin decizia nr. 1/2 din 18 iulie 1995 s-a transmis terenul cu suprafața de 700 m², din str. xxxxx, or. Durlești, în folosință cetățeanului Veaceslav Bîscal.

3. Reclamantii au menționat că, ulterior la 29 martie 2012, Consiliul orașului Durlești a emis decizia nr. 4.8.2, privind transmiterea în proprietate a lotului de pământ cu suprafața de 700 m², pentru construcția casei de locuit individuale lui Leonid Tanas, care a servit ca bază pentru emiterea titlului de autentificare a dreptului de deținător de teren în favoarea aceluiași cetățean. Deși, nu s-a ținut cont de faptul că în acea perioadă de timp, terenul care era vizat în titlul respectiv făcea parte dintr-un teren care aparținea cu drept de proprietate comună în cote părți autorității publice locale al or. Durlești, căreia îi aparține 58,68% și reclamantului - Veaceslav Bîscal, căruia îi revenea cota parte în mărime de 41,32%.

4. În acest sens au invocat prevederile art. 346 alin. (1) din Codul civil, conform cărora fiecare coproprietar este proprietarul exclusiv al unei cote părți ideale din bunul comun. Din dispozițiile date rezultă că dreptul lui Veaceslav Bîscal de proprietate se extinde și asupra părții care este vizată în decizia contestată. Prin urmare, prin decizia contestată a fost prejudiciat dreptul de proprietate a lui Veaceslav Bîscal, care a fost desființat abia peste 3 ani prin decizia Curții Supreme de Justiție din 11 februarie 2015, care printre altele a dispus încetarea proprietății comune a Primăriei orașului Durlești, Galina Bîscal și Veaceslav Bîscal în privința terenului situat în or. Durlești, str. xxxxx, cu numărul cadastral xxxxx cu stabilirea unei linii de hotar partajând astfel în natură proprietatea comună. Doar după emiterea deciziei menționate, autoritatea publică locală era justificată să emită o decizie similară celei ce se solicită a fi anulată.

5. În condițiile enunțate, reclamanții au opinat că, la data emiterii deciziei contestate, care în fond reprezintă un act de dispoziție, emiterea ei a avut loc cu încălcarea normelor imperative de drept. Anume se referă la prevederile art. 315 alin. (1) și art. 351 din Codul civil. Ceea ce înseamnă că partea pârâtă, a încălcat prevederile acestui articol prin faptul că și-a atribuit dreptul de proprietate nejustificat, prejudiciind prin aceasta dreptul reclamanților.

6. În data de 16 iulie 2018 au depus către organul emitent cereri prelabile cu privire la anularea deciziei 4.8.2, la care de fapt nu au primit nici un răspuns, motiv pentru care în conformitate cu art. 16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, sunt în drept să înainteze cererea dată instanței de judecată.

7. Totodată, au susținut că nu dispun de decizia contestată, iar faptul emiterii ei se confirmă prin constatările Curții Supreme de Justiție în hotărârea nr. 3ra-81/15 din 11 februarie 2015.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

8. Prin hotărârea din 20 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de către Veaceslav Bîscal și Galina Bîscal. S-a încasat în mod solidar de la Veaceslav Bîscal și Galina Bîscal în beneficiul lui Leonid Tanas suma de 2 000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată legate de acordarea asistenței juridice, iar în rest pretenția privind compensarea cheltuitelor de judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

9. Hotărârea instanței de fond a fost contestată în termen de către Veaceslav Bîscal și Galina Bîscal.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

10. Prin decizia din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Veaceslav Bîscal și Galina Bîscal, s-a menținut hotărârea din 20 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

11. În susținerea soluției, instanța de apel a reținut că la 13 iulie 1995, de către Primăria comunei Durlești a fost emisă decizia cu nr.1/2, prin care s-a recunoscut dreptul de proprietate privată asupra casei de locuit cu suprafața totală – 139, 2 m² din str. xxxxx, pe numele lui Veaceslav Bîscal, totodată a fost transmis în folosință permanentă lotul de pământ în mărime de 700 m² precum și s-a întărit în folosință provizoriu 700 m².

12. Astfel, instanța de apel a menționat că folosința provizorie este una temporară, care durează, sau este destinată să dureze un timp limitat, după care urmează să fie înlocuit.

13. Prin urmare se atestă că Veaceslav Bîscal și Galina Bîscal au exercitat dreptul de folosință provizorie asupra cotei-părți de 58,68 % din terenul din str. xxxxx, or. Durlești, drept acordat prin decizia cu nr.1/2 din 13 iulie 1995, pe un timp limitat, iar dreptul de proprietate a aparținut în exclusivitate Administrației Publice Locale.

14. Totodată Curtea de Apel Chișinău a notat că odată cu recunoașterea, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 11 februarie 2015, a încetării proprietății comune pe cote-părți a Primăriei orașului Durlești, Galina Bîscal și Veaceslav Bîscal în privința terenului situat în or. Durlești, str. xxxxx, cu numărul cadastral xxxxx, a fost confirmată folosința temporară a bunului imobil litigios de către Veaceslav Bîscal și Galina Bîscal și deținerea cu drept de proprietate a acestuia de către Administrația Publică Locală, or, acest fapt este constatat cert de către o instanța de judecată care nu mai poate fi discutat.

15. Reieșind din cele circumstanțele stabilite vis-a-vis de cardul legal, Curtea de Apel Chișinău a stabilit cu certitudine că, la emiterea deciziei nr. 4.8.2 din 29 martie 2012, autoritatea publică pârâtă a exercitat dreptul discreționar în conformitate cu prevederile legale, iar careva temeuri ce ar duce la nulitatea acesteia nu au fost constatate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

16. Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs avocatul Vitalie Ciuchitu în numele lui Veaceslav Bîscal și Galina Bîscal, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a cererii de chemare în judecată.

17. În argumentarea cererilor de recurs atât Veaceslav Bîscal, cât și Galina Bîscal au indicat că deciziile instanțelor ierarhic inferioare sunt neîntemeiate, emise cu încălcarea legii.

18. Totodată au menționat că instanțele inferioare la examinarea cauzei nu au ținut cont de prevederile art. 346 din Codul civil, conform cărora fiecare coproprietar este proprietarul exclusiv al unei cote părți ideale din bunul comun. Reieșind din aceasta, se constată că dreptul de proprietate a lui Veaceslav Bîscal și Galinei Bîscal se extinde și asupra părții care este vizată în decizia contestată. Însă, instanțele de judecată nu au elucidat pe deplin circumstanțele litigiului supus judecătii, or, într-adevăr reclamanților/apelanților le revine o cotă parte în mărime de 41, 32 % din bunul imobil cu numărul cadastral xxxxx. Această proprietate comună nu a fost supusă partajului în natură, respectiv reclamanților/apelanților le-a fost garantată o cotă parte ideală din bun, iar acest drept a fost încălcat prin emiterea actului administrativ și deciziile contestate a instanțelor de judecată.

19. Mai mult deși instanțele ierarhic inferioare au constatat existența dreptului vătămat, au decis respingerea acțiunii, încălcare ce reprezintă temei de declarare a recursului și casare a deciziei contestate. Deci, instanța de apel în mod eronat nu a restabilit recurenții/apelanții în drepturile lor de proprietate, deși a constatat lezarea acestui drept, nu a anulat actul administrativ, astfel încălcând dreptul garantat la restabilirea persoanei în drepturile în care a fost lezată.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

20. Art. XI. alin. (1) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, prevede următoarele:

„Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023.”

21. Art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție):

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

22. Art. 244 alin. (1), alin. (2) Cod administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede următoarele:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.”

23. Art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023)

„recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel”.

24. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când: a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs; b) recursul este depus în mod repetat; c) recursul este depus de o persoană neîmpuțernită; d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1); e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2); f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

25. Cu referire la termenul de declarare a recursului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 12 aprilie 2023. Conform extrasului din poșta electronică a Curții de Apel Chișinău, dispozitivul deciziei a fost notificat avocatului Vitalie Ciuchitu în data de 18 aprilie 2023, iar Galinei Bîscal, prin intermediul oficiului poștal, în data de 26 mai 2023. (f.d. 94,96 vol.III)

26. Avocatul Vitalie Ciuchitu în numele lui Veaceslav Bîscal a depus recurs nemotivat în data de 14 mai 2023, iar motivarea recursului a prezentat-o în data de 30 iunie 2023. Galina Bîscal a depus recurs la 30 iunie 2023.

27. În asemenea circumstanțe completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că calea de atac în ordine de recurs a fost demarată de către avocatul Vitalie Ciuchitu în numele lui Veaceslav Bîscal în interiorul termenului legal.

28. Cu referire la termenul de declarare a recursului depus de către Galina Bîscal, completul de judecată menționează, că odată ce recurenta a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel în data de 30 iunie 2023, iar termenul de procedură de 30 zile instituit de legiuitor pentru depunerea recursului pentru Galina Bîscal, a început să curgă din ziua imediat următoare notificării dispozitivului deciziei și anume 27 mai 2023, deci data limită de depunere a recursului fiind ziua de 26 iunie 2023, ora 24.00.

29. În asemenea circumstanțe, se constată că termenul limită de depunere a recursului pentru Galina Bîscal care s-a stabilit a fi 26 iunie 2023 a fost omis odată ce a depus recursul la 30 iunie 2023.

30. La aspectul dat completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că de la momentul notificării dispozitivului deciziei Curții de Apel Chișinău și anume 26 mai 2023, recurenta a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de dreptul său procedural și a depune recurs în interiorul termenului instituit la art. 245, alin. (1) din Codul administrativ. Or, fiind interesată în soarta soluționării prezentului litigiu, trebuiau să întreprindă toate măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin depunerea în termen a recursului, în caz contrar intervenind aplicarea instantanee, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea recursului inadmisibil.

31. În atare circumstanțe, completul opinează că declararea recursului depus de către Galina Bîscal ca fiind inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice. Or, certitudinea legală impusă regulilor de procedură civilă, în calitate de condiție indispensabilă a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurenților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării recurentei de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

32. Totodată, instanța de recurs menționează că deși avocatul Vitalie Ciuchitu, depunând recursul nemotivat în data de 17 mai 2023 a indicat în calitate de recurent și pe Galina Bîscal, nu poate fi considerat că aceasta a respectat termenul de declarare a recursului, or, avocatul Vitalie Ciuchitu nu are împuterniciri de reprezentare a Galinei Bîscal.

33. Cu referire la temeiurile recursului depus de către avocatul Vitalie Ciuchitu în numele lui Veaceslav Bîscal instanța de recurs subliniază că recursul

în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

34. Din analiza acestor prevederilor art. 246, alin. (2) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

35. Completul de judecată reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în fond.

36. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

37. Instanța de recurs notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

38. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs depusă de avocatul Vitalie Ciuchitu în numele lui Veaceslav Bîscal, în circumstanțele expuse, se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

39. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în ordine de apel, în modul în care este garantat de art. 6 §1 al Convenției.

40. De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

41. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel

(Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39).

42. La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmers c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

43. În circumstanțele menționate, instanța de recurs ajunge la concluzia de a declara inadmisibile recursurile depuse de către avocatul Vitalie Ciuchitu în numele lui Veaceslav Bîscal și de către Galina Bîscal.

44. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 230 și art. 246, alin. (1) din Codul administrativ în vigoare la data depunerii recursurilor,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibile recursurile depuse de către avocatul Vitalie Ciuchitu în numele lui Veaceslav Bîscal și de către Galina Bîscal.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă